

J. J.

Muzealnictwo techniczne

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 7/1-2, 210-211

1962

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Autor równoległe potraktował dwie strony zagadnienia: działającego człowieka i stworzoną przez niego technikę wydobywania i transportu ropy naftowej. Przedstawił więc osobistości czynne w światowym wiertnictwie i przemyśle naftowym, wielkie towarzystwa naftowe (zwłaszcza amerykańskie), ich rywalizację o nowe pola naftowe i rynki zbytu oraz wmięsaną w to grę czynników politycznych i wojskowych.

Ward omawia także najnowsze techniki wiertnicze (wiercenia głębinowe, podwodne itp.), zastosowane do eksploatacji pól naftowych, dawniejszych i nowych (Wenezuela, Meksyk, Etiopia, Arabia, Sahara itp.) oraz statki-tankowce, największe handlowe jednostki morskie.

W zakończeniu wspomniany jest nowy konkurent ropy naftowej — energia atomowa.

St.M.

B. A. Woroncowa-Weljaminowa, *Oczerki istorii astronomii w SSSR*. Gosudarstwiennoje izdatielstwo fiziko-matematycznej literatury, Moskwa 1960, s. 228.

Szkie historii astronomii w ZSRR są jakby dalszym ciągiem opublikowanej w 1956 r. przez tegoż autora pracy *Oczerki istorii astronomii w Rosji*¹. Książka ostatnia omawia historię i rozwój astronomii w ZSRR od 1917 r. Całość podzielona na szesnaście rozdziałów ujmuje historię badań astronomicznych ostatnich czterdziestu lat nad poszczególnymi zagadnieniami. Tekst uzupełnia dość bogaty materiał ilustracyjny obejmujący kilkadziesiąt fotografii — głównie portretów uczonych i zdjęć aparatyry naukowej. Na końcu opracowania podano ważniejsze pozycje z historii astronomii radzieckiej.

Książka ma charakter popularny, zupełnie celowo więc autor pominął wiele nazwisk, dat i pozycji obszernej (ok. 9000 prac) literatury astronomicznej ostatnich lat, ograniczając się do ogólnej syntezy i obrazu nowych rozwijających się kierunków i szkół naukowych.

cd

Z CZASOPISM

MUZEALNICTWO TECHNICZNE

W 1962 r. przypada 100 rocznica wykonania pierwszego otworu wiertniczego w Bóbrce. W związku z tym prof. Jan Czastka wystąpił z apelem o przyspieszenie zorganizowania tam muzeum przemysłu naftowego (*W sprawie muzeum przemysłu naftowego im. Ignacego Łukasiewicza w Bóbrce*, „Nafta”, nr 7/1961). Jak wiadomo, głównymi obiektami przyszłego muzeum będą zachowane w Bóbrce zabytki techniki, m. in. szyb Franek.

W nrze 32/1961 „Przeglądu Technicznego” zamieszczono korespondencję inż. Alfreda Liebfelda *Muzeum Politechniczne w Moskwie*. Po przypomnieniu okoliczności powstania i scharakteryzowaniu rozwoju Muzeum, autor omawia szczegółowo obecne funkcje dydaktyczno-oświatowe placówki, stwierdzając, że działalność jej skierowana jest przede wszystkim na popularyzację ważniejszych dziedzin postępu technicznego i rozwoju techniki w ZSRR, na współpracę ze szkolnictwem w zakresie politechnizacji młodzieży, wreszcie na popularyzację wiedzy i kultury technicz-

¹ Zob. recenzję w nrze 3/1957 „Kwartalnika”.

nej wśród szerokich mas społeczeństwa. Na uwagę zasługuje udział wybitnych naukowców w działalności Muzeum.

W nrze 10 z 1961 r. rocznika „Muzealnictwo“, wydanego przez Zarząd Muzeów i Ochrony Zabytków Ministerstwa Kultury i Sztuki, znajdują się opisy zbiorów i charakterystyki działalności dwu placówek należących w zasadzie do grupy muzeów typu technicznego, mianowicie Muzeum Metrologicznego i Muzeum Marynarki Wojennej (Stefan Górzyński, Jerzy Szydłowski, Muzeum Metrologiczne w Warszawie oraz Tomasz Czayka, Muzeum Marynarki Wojennej w Gdyni). Artykuły podają również dane obrazujące frekwencję zwiedzających w poszczególnych latach. Reprodukcje fotograficzne fragmentów ekspozycji oraz budynków muzealnych ilustrują tekst.

J.J.

NOWOCZESNE METODY W BADANIACH ZABYTEKÓW TECHNIKI

Współczesna technika stworzyła nowe możliwości w zakresie badania zabytków. Możliwości te są w coraz szerszym stopniu wykorzystywane dla stworzenia właściwej dokumentacji zabytku po jego odnalezieniu, ustalenia autentyczności, wreszcie określenia odpowiednich metod konserwacji. Znaczenie i istotę tych prac popularyzuje doc. H. Jędrzejewska w artykule *Nieznane etapy życia zabytków* („Wiedza i Życie“, nr 7/1961).

Podobnym problemom poświęcił artykuł *Technika na usługach historii kultury* dr Tadeusz Dziekoński („Przegląd Techniczny“, nr 37/1961). Zajął się on głównie metodami badań zabytków metalowych, a mianowicie badaniami metalograficznymi, rentgenograficznymi i chemicznymi. Artykuł oparto na doświadczeniach powstającego przy Instytucie Historii Kultury Materialnej PAN specjalistycznego laboratorium analitycznego.

J.J.

ZABYTKI PRZEMYSŁU LUDOWEGO

W dorzeczu rzeki Białki na Spiszu zachowały się liczne jeszcze stosunkowo obiekty przemysłu ludowego (młyny, tartaki, folusze) korzystające z energii wodnej. Opis tych małych siłowni zestawiał mgr inż. Henryk Jost w artykule *O wykorzystaniu energii wodnej rzeki Białki na Spiszu* („Gospodarka Wodna“, nr 4/1961). Artykuł ilustrują liczne reprodukcje fotograficzne oraz mapka, z której m. in. wynika, że najwięcej obiektów tego typu znajduje się w Nowej Białej, Krempachach oraz Frydmanie.

J.J.

HISTORIA TECHNIKI W „MECHANIKU“

Stała rubryka *Z historii techniki* zawiera w nrze 6/1961 krótkie zestawienie liczby słuchaczy w 1884 r. na poszczególnych wydziałach Lwowskiej Szkoły Politechnicznej; natomiast w nrach 7/1961 i 8/1961 — przypomnienie kilku dat z historii budowy maszyn na świecie oraz z dziejów techniki polskiej.

J.J.

GÓRNICTWO W 1000-LECIU PAŃSTWA POLSKIEGO

Dział pod powyższym tytułem prowadzony jest konsekwentnie na łamach „Wiadomości Górniczych“¹.

¹ Por. nr 3/1961 „Kwartalnika“.